



ASPECTE TEORETICE ȘI PRACTICE PRIVIND REPREZENTAREA SOCIETĂȚILOR COMERCIALE

Gheorghe MÎȚU,

magistru în drept, doctorand

Recenzent: **Gheorghe CHIBAC,**

doctor în drept, profesor universitar (USM)

SUMMARY

In our days legal persons in general, and commercial partnerships and companies, in particular, participate in different relationships, being considered by the most part of experts in company and civil law as the most active participants in civil and commercial circuit. Being artificial subjects of law, legal persons and commercial partnerships and companies are represented in relationships with third parties by their managers.

The main purpose of this article is to analyze the relationships which appear between commercial partnerships and companies and their managers, on the one hand, and those ones between the managers and third parties, on the other one. In the same time, the analyze is structured as follows: general considerations about managers, legal nature and the content of the manager's attributions, the particularities of representing commercial partnerships and companies (General Partnership, Limited Partnership, Limited Liability Company, Joint-Stock Company), the liability of managers, the representation office of commercial partnerships and companies.

(Sfârșit. Începutul în nr. 10)

Particularitățile reprezentării societăților comerciale pe capitaluri

În societățile pe capitaluri (societatea pe acțiuni și societatea cu răspundere limitată) administratorii au dreptul de reprezentare legală a societății. Astfel, în conformitate cu prevederile art. 69 alin. (1) din Legea privind societățile cu răspundere limitată, societatea trebuie să aibă unul sau mai mulți administratori, care *administrează* societatea și o reprezintă (s.n.). De asemenea, în conformitate cu prevederile art. 169 C. civ., normele cu privire la conducere, *administrare* și *reprezentare* a societății pe acțiuni sunt stabilite prin lege și actul de constituire. În conformitate cu prevederile art. 70 din Legea privind societățile pe acțiuni, conducătorul organului executiv al societății este în drept, în limitele atribuțiilor sale, să *acționeze în numele societății fără mandat*, inclusiv să efectueze tranzacții, să aprobe statele de personal, să emită ordine și dispoziții.

În doctrina de specialitate s-a afirmat că în societățile pe capitaluri administratorii au dreptul de reprezentare legală a societății numai dacă asociații sau acționarii, în contractul de societate sau printr-o decizie ulterioară a adunării generale, *le-au acordat în mod expres acest drept*.¹ Astfel, în opinia susținută de Gh. Piperea și C. Nistorescu, un administrator este prezumat a nu avea și calitatea de reprezentant legal, deci de a nu putea angaja societatea în raporturile cu terții, fapt pentru care va trebui să dovedească că are calitatea de reprezentant pentru a putea angaja societatea

atunci când terțul contractant pretinde să i se arate calitatea în care acționează administratorul. De aici ar decurge consecința că, de fiecare dată, ca să poată încheia acte juridice cu terții, administratorul ar trebui să-și dovedească și calitatea de reprezentant. Autorii citați consideră că această consecință este totuși mult atenuată, pentru că, în primul rând, orice desemnare a unei persoane în calitate de reprezentant legal al unei societăți trebuie să fie înregistrată în registrul public, iar, în al doilea rând, datorită celerității în raporturile comerciale, orice administrator este de fapt prezumat a avea și calitatea de reprezentant, când se manifestă ca atare în raporturile cu terții.

Față de această opinie avem o poziție cel puțin critică, deoarece însăși construcția pe care încearcă să o acrediteze acești autori este contradictorie. Astfel, se afirmă că administratorii au dreptul de *reprezentare legală* a societății numai dacă asociații sau acționarii, în contractul de societate sau printr-o decizie ulterioară a adunării generale, *le-au acordat în mod expres acest drept*. În acest caz nu putem vorbi despre reprezentare legală, ci doar despre reprezentare convențională. Reprezentarea legală își are izvorul direct în lege, pe când reprezentarea convențională – în convenția părților. Dacă administratorului i s-a acordat expres dreptul de a reprezenta societatea prin contractul de societate sau, ulterior, printr-o decizie ulterioară a adunării generale, despre ce fel de reprezentare legală poate fi vorba? În al doilea rând, din textele de lege invocate deja (art. 69 alin. (1) din Legea privind societățile cu răspundere limitată, art. 169 C. civ. și art. 70 din Legea privind societățile pe acțiuni) rezultă cu certitudine că



administratorul este *de iure* și reprezentantul societății cu răspundere limitată sau al societății pe acțiuni. Prin urmare, pentru a angaja societatea în raporturile cu terții va fi suficient de a demonstra că la momentul încheierii actelor juridice persoana avea calitatea de administrator. Înregistrarea desemnării administratorului la Camera Înregistrării de Stat constituie în acest sens o prezumție foarte serioasă că administratorul avea împuterniciri de reprezentare. Dacă din momentul revocării administratorului din funcție până la înregistrarea revocării acestuia la Camera Înregistrării de Stat el va încheia acte juridice prin care va obliga societatea, actele respective vor fi considerate încheiate de societate și o vor obliga în raporturile cu terții. Acest lucru rezultă din prevederile art. 74 alin. (2) din Legea privind societatea cu răspundere limitată: în scopul sustragerii de la obligațiile asumate, nici societatea și nici terții nu sunt în drept să pună la îndoială legalitatea desemnării administratorului sau a altei persoane cu drept de reprezentare a societății, dacă această desemnare a fost înregistrată la Camera Înregistrării de Stat.

În ceea ce privește dreptul de a reprezenta societatea, în doctrină s-a afirmat că acesta nu poate fi transmis către o altă persoană, decât dacă această facultate i-a fost expres acordată administratorului de către asociați.² Prin urmare, dacă dreptul de semnătură socială a fost transmis fără permisiunea asociaților, societatea nu va fi obligată față de terți, dar va putea pretinde de la cel substituit beneficiile rezultate din operațiune. Astfel, depășindu-și mandatul, administratorul respectiv își asumă personal obligațiile față de terți. De asemenea, acesta răspunde în mod solidar cu persoana căreia i-a transmis dreptul de reprezentare pentru pagubele pricinuite societății.

Totuși, din prevederile art. 71 alin. (1) lit. c) din Legea privind societatea cu răspundere limitată reiese că administratorul este în drept să elibereze altor persoane mandat pentru săvârșirea unor anumite acte juridice, dacă aceasta nu este interzis prin actul de constituire. Observăm că legiuitorul nostru nu este atât de categoric. Astfel, regula generală este că administratorul poate să elibereze altor persoane mandat pentru săvârșirea anumitor acte juridice. Dacă însă în contractul de constituire îi va fi expres interzis aceasta, el nu va putea delega dreptul de reprezentare unor terțe persoane.

Societatea pe acțiuni, ca orice persoană juridică, nu are o existență organică și, deci, nici o voință naturală. Ca atare, voința societății se manifestă prin organele sale. Voința socială se formează în organul de deliberare, care este adunarea generală a acționarilor (organ colectiv format din totalitatea acționarilor). Voința socială este adusă la îndeplinire prin actele juridice ale consiliului de administrație al societății (consiliul directorilor sau consiliul observatorilor) și de organul executiv. În sfârșit, controlul activității de gestiune a societății se realizează de către un organ specializat –

comisia de cenzori. Organul executiv al societății pe acțiuni este organul care exercită conducerea curentă a societății, prin intermediul căruia societatea își manifestă (exteriorizează) voința socială, este organul care exprimă capacitatea de folosință și exercițiu în raport cu terțele persoane, organele de stat și reprezintă societatea în instanțele judecătorești. Organul executiv al societății pe acțiuni asigură îndeplinirea hotărârilor adunării generale a acționarilor și a deciziilor consiliului societății, fiind subordonat consiliului societății și, dacă acest lucru este prevăzut expres în actul constitutiv, adunării generale a acționarilor (art. 69 alin. (2) din Legea privind societățile pe acțiuni).

Societatea pe acțiuni poate avea un organ executiv colegial (comitet de conducere sau comitet de direcție), unipersonal (director general, director) sau, dacă statutul prevede, o îmbinare a acestor două organe. Menționăm, de asemenea, că adunarea generală poate delega împuternicirile organului executiv al societății unei persoane juridice specializate („organizație gestionară” – în terminologia legii). Deci, prin organizație gestionară legiuitorul înțelege o persoană juridică care, în baza unui contract de administrare fiduciară, gestionează societatea pe acțiuni în limitele admise de lege pentru organul executiv.³ Este necesar a preciza că, potrivit legii, nu poate fi desemnată ca organizație gestionară a societății pe acțiuni o persoană afiliată societății (art. 70 alin. (7) din Legea privind societățile pe acțiuni). De asemenea, organizația gestionară a societății pe acțiuni nu este în drept să încheie cu societatea alte contracte în afară de contractul de administrare fiduciară (art. 70 alin. (8) din Legea privind societățile pe acțiuni). Persoana juridică poate fi numită fie ca administrator unic, fie ca membru al unui comitet de conducere (comitet de direcție), cu precizarea că persoana juridică nu poate fi desemnată în calitate de director sau director general al unui organ executiv colegial, aceste funcții fiind posibil de ocupat numai de persoane fizice. Persoana juridică căreia i-au fost delegate împuternicirile organului executiv al societății acționează întotdeauna prin persoane fizice desemnate de ea.

O problemă importantă care se ridică în legătură cu această particularitate este răspunderea persoanei fizice care acționează în calitate de reprezentant al organizației gestionare. Considerăm, de rând cu alți autori,⁴ că reprezentantul (reprezentanții) organizației gestionare va răspunde față de societate întocmai ca membrii organului executiv care acționează în nume propriu și, eventual, în solidar cu persoana juridică pe care o reprezintă. În acest caz se vor aplica prevederile art. 604 C. civ. care reglementează răspunderea pentru fapta reprezentantului legal și a prepusului. Astfel, în conformitate cu textul de lege nominalizat debitorul răspunde pentru vina *reprezentantului său și a persoanelor cărora le-a încredințat executarea contractului* în aceeași măsură ca pentru propria vină dacă legea nu



prevede că răspunde terțul. Capacitatea de exercițiu a persoanei juridice este exercitată prin administratorul său care prin lege sau prin actul de constituire este desemnat să acționeze, în raporturile cu terții, în numele și pe seama persoanei juridice. Raporturile dintre persoana juridică și cei care alcătuiesc organele sale executive sunt supuse prin analogie regulilor mandatului dacă legea sau actul de constituire nu prevede altfel. Pe de altă parte, organele de conducere ale persoanei juridice nu sunt subiecte distincte de drept, ci sunt parte a persoanei juridice, actele lor fiind recunoscute drept acte ale persoanei juridice. Astfel, în raporturile civile de obligații persoana juridică-debitor poartă răspundere pentru actele organelor sale de conducere.

Răspunderea administratorilor

Puterile administratorilor sunt limitate, în primul rând, de obiectul de activitate al persoanei juridice și de unele dispoziții legale speciale, însă puterile lor sunt limitate, obiectiv, și de ierarhia structurii de organizare a societății și de interesul social, după cum pot fi limitate prin actul constitutiv, prin decizii ale adunării generale a asociaților sau chiar prin decizii ale consiliului de administrație.

Administratorul răspunde față de societate atât contractual, cât și delictual sau penal în funcție de temeiul obligației încălcate.⁵ Distinct de răspunderea administratorului față de societate se pune problema dacă există și o răspundere a administratorului față de terț. În principiu, administratorul nu răspunde față de terți. Actele încheiate de administrator, ca reprezentant al societății, angajează răspunderea societății în raporturile cu terții, care poate fi, după caz, o răspundere civilă contractuală sau o răspundere civilă delictuală.

Acțiunea în răspundere împotriva administratorului va putea fi introdusă numai de societate sau asociați în calitate de mandatar, iar daunele vor reprezenta atât *damnum emergens*, cât și *lucrum cessans*. Daunele nu vor putea fi compensate cu beneficiile aduse societății de către administrator.

Din prevederile art. 74 al Legii privind societățile pe acțiuni rezultă că persoanele cu funcție de răspundere răspund pentru prejudiciul cauzat societății în conformitate cu această lege, cu legislația penală, administrativă și cu legislația muncii.

Persoanele cu funcție de răspundere ale societății poartă răspundere patrimonială și altă răspundere prevăzută de actele legislative, dacă ele:

- a) au condus premeditat societatea la faliment;
- b) au denaturat sau au ascuns premeditat informația despre activitatea economico-financiară a societății, altă informație pe care creditorii, acționarii și autoritățile publice trebuie să o primească în conformitate cu prezenta lege și cu alte acte legislative;
- c) au difuzat informație neveridică sau inducătoare în eroare, au folosit alte metode care au condus la schimbarea cursului valorilor mobiliare ale societății în detrimentul acesteia;

d) nu au convocat adunarea generală a acționarilor, încălcând prezenta lege sau statutul societății;

e) au plătit sau nu au plătit dividende sau dobânzi, alte venituri aferente obligațiilor, încălcând prevederile prezentei legi, ale statutului societății sau ale deciziei de emiterie a acțiunilor sau obligațiilor;

f) au achiziționat din mijloacele societății valorile mobiliare ale altor emitenți la prețuri evident mai mari decât valoarea lor de piață sau au înstrăinat valorile mobiliare ale societății la prețuri evident mai mici decât valoarea lor de piață în detrimentul societății;

g) au folosit bunurile societății în interes personal, fie în interesul terților în care aceștia sunt interesați material în mod direct sau indirect;

h) au încălcat ordinea modificării capitalului social al societății;

i) au încălcat ordinea încheierii tranzacțiilor de proporții și/sau a tranzacțiilor cu conflict de interese;

j) au admis încălcări, cu premeditate sau grave, ale altor prevederi ale prezentei legi sau altor acte legislative.

În cazul luării de către persoanele cu funcție de răspundere ale societății a unor decizii comune care sunt în contradicție cu legislația, aceste persoane poartă în fața societății răspundere patrimonială solidară în mărimea prejudiciului cauzat.

Persoana cu funcție de răspundere a societății este eliberată de răspundere patrimonială solidară pentru decizia consiliului societății sau a organului executiv colegial al societății, dacă:

a) această persoană a votat contra luării deciziei de către organele de conducere respective și

b) opinia sa separată este anexată la procesul-verbal al ședinței organului respectiv sau este consemnată în procesul-verbal.

Persoanele cu funcție de răspundere ale societății nu sunt eliberate de răspundere dacă au delegat altor persoane împuternicirile lor de a lua decizii.

Dacă acțiunile realizate de persoanele cu funcție de răspundere prin depășirea împuternicirilor sunt recunoscute de societate ca fiind săvârșite în interesul ei, răspunderea pentru aceste acțiuni trece asupra societății.

Prevederi similare se regăsesc și în art. 76 din Legea privind societățile cu răspundere limitată. Astfel, administratorul societății poartă răspundere materială deplină pentru prejudiciile cauzate de el societății, inclusiv prin plăți ilegale făcute asociaților.

În cazul desemnării mai multor administratori, ei răspund solidar, dacă prin hotărâre judecătorească nu s-a stabilit altfel.

Persoana cu funcție de răspundere a societății se eliberează de răspundere materială solidară pentru decizia organului executiv colegial al societății sau a consiliului societății dacă:

a) a votat contra luării acestei decizii de către organul de conducere respectiv și



b) opinia ei separată este anexată la procesul-verbal al ședinței organului respectiv sau este consemnată în procesul-verbal.

Hotărârea societății privind exonerarea de răspundere a administratorului este nulă dacă sunt lezate interesele terților, chiar dacă administratorul a acționat în baza hotărârii adunării generale a asociaților.

În legătură cu răspunderea administratorilor societăților comerciale, s-a pus problema determinării consecințelor juridice ale depășirii limitelor mandatului conferit administratorului.

În esență, regimul juridic de drept comun aplicabil efectelor depășirii limitelor mandatului își găsește aplicabilitatea cu titlu de drept comun și în ce privește depășirea limitelor împuternicirilor (atribuțiilor) administratorului societății comerciale. Dar, având în vedere specificul funcției administratorului, care se află, în raporturile cu societatea, pe poziția unui mandatar cu drepturi și obligații complexe, contractuale și legale, legea instituie un regim special complementar și pe alocuri derogator de la dreptul comun, consacrand o mai mare restrângere a cazurilor în care societatea ar putea pretinde că actele sau faptele juridice ale administratorilor, săvârșite în exercițiul funcțiilor încredințate, dar cu depășirea puterilor acordate, i-ar fi inopozabile (societății) și că, deci, nu i-ar crea nici o obligație.

În cazul încheierii de către administrator a unor acte juridice cu depășirea limitei împuternicirilor, aceste acte vor fi susceptibile de a fi declarate nule potrivit art. 226 C. civ. În conformitate cu prevederile acestui articol, în cazul în care atribuțiile persoanei privind încheierea actului juridic sunt limitate prin contract, iar împuternicirile organului persoanei juridice – prin actul de constituire, în comparație cu cele stipulate prin mandat, lege sau cu cele deduse din circumstanțele în care se încheie actul juridic, acesta, încheiat fără respectarea limitelor impuse, poate fi declarat nul numai în cazul în care se demonstrează că cealaltă parte a știut sau trebuia să știe despre limitări. Această normă juridică a fost edificată în scopul asigurării stabilității circuitului civil și comercial și instituie prezumția valabilității actului juridic încheiat în conformitate cu mandatul, legea și în condițiile obișnuite de săvârșire a unor asemenea acte juridice. Acest act juridic poate fi anulat numai dacă persoana care invocă nulitatea va demonstra că cealaltă parte a știut sau trebuia să știe despre limitările impuse printr-un contract sau prin actul de constituire a persoanei juridice. Actul juridic încheiat cu depășirea atribuțiilor stabilite prin contract sau prin actul de constituire a persoanei juridice este lovit de nulitate relativă.

Legea conține unele norme speciale referitor la limitarea împuternicirilor de reprezentare a administratorilor. Astfel, art. 125 alin. (6) C. civ. stipulează că prevederile actului de constituire care limitează dreptul asociaților de a reprezenta societatea în nume colectiv nu sunt opozabile terților de bună-credință. O normă

juridică similară se regăsește și în art. 74 alin. (3) din Legea privind societățile cu răspundere limitată, în conformitate cu care prevederile actului de constituire și hotărârile adunării generale a asociaților care limitează împuternicirile de reprezentare conferite de către lege administratorului nu sunt opozabile terților. Totodată, în conformitate cu prevederile art. 74 alin. (1) din legea nominalizată, societatea este angajată în raporturile cu terții prin actele săvârșite de către administrator, chiar dacă aceste acte depășesc obiectul de activitate al societății, cu excepția cazului în care societatea demonstrează că terții știau despre această depășire. Buna-credință se prezumă. Prin urmare, actul juridic încheiat de un asociat al acestei societăți este valabil, indiferent de prevederile actului de constituire care limitează drepturile asociatului de a reprezenta societatea, dacă cealaltă parte nu a știut și nu trebuia să știe despre aceste prevederi. Suntem, practic, în prezența instituției „reprezentării aparente” sau a „mandatului aparent”.⁶ Mandatul aparent există atunci când împrejurările de fapt determină o terță persoană să creadă în mod legitim, fără a se reține vreo culpă în sarcina ei, că cel cu care tratează a fost împuternicit de prezumatul mandante să încheie acte juridice, deși nu există nici un contract de mandat sau actul juridic este încheiat cu depășirea puterilor atribuite de mandant. Suportul juridic al instituției mandatului aparent în legislația noastră o constituie art. 242 alin. (3) C. civ., care prevede că dacă actul juridic este încheiat în numele unei alte persoane, părții cu care a contractat reprezentantul nu i se poate opune o lipsă a împuternicirilor dacă reprezentatul a creat astfel de împrejurări în virtutea cărora această parte presupunea cu bună-credință existența unor asemenea împuterniciri.

Altfel spus, „reprezentatul” va suporta efectele actului încheiat în numele și pe seama sa de o altă persoană în cazurile când prin comportarea sa însuflă terților contractanți credința existenței unor împuterniciri pe care le-a acordat. Această soluție își găsește justificare în comportamentul culpabil al „reprezentatului” care creează, în acest fel, aparența unei reprezentări. În asemenea situații, cea mai eficientă modalitate de reparare a prejudiciului cauzat din greșeală, neglijență sau imprudența „reprezentatului” o constituie eficacitatea față de el a actului respectiv. Astfel, dacă, de exemplu, reprezentantul l-a împuternicit pe reprezentatul său să împrumute o anumită sumă de bani, neglijând să specifice în procură că ea este valabilă doar pentru un singur împrumut, el va fi obligat să suporte consecințele și ale altor împrumuturi făcute de reprezentant fără să fi existat în realitate o împuternicire în acest sens, și aceasta ca o consecință a *culpei in omittendo* a reprezentatului.

Pe durata funcționării societății pot fi constatate neregularități în numirea administratorilor. Dacă administratorii au fost numiți fără respectarea condițiilor de formă și de fond, atunci, potrivit principiilor *quod*



nullum est nullum producit efectum și resolutio iure dantis, resolvitur ius accipientis, contractul de mandat dintre societate și administratorii săi este lipsit de efecte juridice, iar nulitatea actului de numire a administratorului trebuie să aibă drept consecință desființarea actelor juridice încheiate de acest reprezentant.

Totuși, principiile arătate mai sus cunosc o excepție importantă, consacrată prin art. 8 din Directiva I-a a Consiliului Uniunii Europene nr. 68/151/C.E.E. din 9 martie 1968. Potrivit acestui articol, „îndeplinirea formalităților de publicitate referitor la persoanele care, în calitate de organe, au putere să angajeze societatea, fac toate neregularitățile în numirea lor inopozabile terților, afară de cazul în care societatea probează că terții au avut cunoștință”. De această prevedere s-a condus și legiuitorul nostru atunci când a adoptat Legea privind societățile cu răspundere limitată. Astfel, în conformitate cu prevederile art. 74 alin. (2) din legea nominalizată, în scopul sustragerii de la obligațiile asumate, nici societatea și nici terții nu sunt în drept să pună la îndoială legalitatea desemnării administratorului sau a altei persoane cu drept de reprezentare a societății dacă această desemnare a fost înregistrată la Camera Înregistrării de Stat.

Această excepție își are originea în dreptul roman în opera lui Ulpian. În Digeste, Cartea I, Titlul XIII cu denumirea „De officio praetorum”, se descrie cazul unui sclav pe nume Barbarius Philipus care, printr-o eroare generală, a fost considerat cetățean roman și în această calitate a fost ales pretor. Philipus a dat mai multe formule pe baza cărora s-au rezolvat litigiile. Descoperindu-se cazul, s-a pus problema cu privire la efectele actelor făcute de sclav în timpul magistraturii uzurpate. Jurisconșulții romani nu au aplicat regulile din acea epocă care prevedeau că sclavul fugit este lucru furat ce trebuie înapoiat stăpânului și că tot ceea ce face el este nul. Pomponius, jurisconsult anterior lui Ulpian, la care se referă acesta din urmă când relatează cazul, spune „propter utilitatem eorum”. Adică, pentru utilitatea celor care l-au folosit și cărora nu li se poate reproșa nimic. Actele făcute și drepturile dobândite au fost menținute.⁷

Prin urmare, suntem în prezența unor interese diametral opuse. Pe de o parte, asociații urmăresc să fie respectate condițiile de fond privind numirea administratorilor și să fie sancționată orice abatere pentru ca ei să nu constate ulterior că patrimoniul societății, format din aporturile lor, este epuizat prin actele juridice ale unui administrator necompetent.

Pe de altă parte, terții urmăresc menținerea actelor juridice încheiate cu reprezentanții societăților comerciale ale căror puteri și identitate le-au fost comunicate prin publicitate. Ei nu au înțeles să verifice la momentul încheierii actelor juridice regularitatea numirii în funcție a administratorilor (de exemplu, îndeplinirea corectă a formalităților privind convocarea adunării generale). Legiuitorul a preferat să acorde întâietate

terților. Nevoia de securitate a raporturilor juridice, precum și imperativul încheierii și executării în mod rapid a tranzacțiilor comerciale impun validitatea actelor juridice încheiate de un reprezentant investit în funcție cu încălcarea legii atunci când numirea sa a fost publicată în mod regulat. Prin publicitate, persoana înscrisă în registrul comerțului este receptată de terți ca reprezentant al societății. Asociații care nu sunt de acord cu această aparență au la dispoziție acțiunea în constatarea nulității adunării generale prin care a fost desemnat reprezentantul aparent. În cele din urmă, aparența creată prin publicitate are ca efect purificarea actului juridic de neregularitățile sale.

Depășirea atribuțiilor încredințate administratorului de către asociați și în același timp limitate prin statut sau decizie a adunării generale poate antrena răspunderea personală a administratorului față de terți.⁸ Potrivit art. 250 alin. (1) C. civ., persoana care a încheiat un act juridic în calitate de reprezentant, în cazul în care nu poate demonstra că a avut împuterniciri, este obligată, la alegerea celeilalte părți, să execute actul juridic sau să repare prejudiciul cauzat dacă reprezentatul refuză să confirme actul juridic. În cazul în care societatea dovedește că terțul a cunoscut limitele mandatului, răsturnând astfel aparența de mandat general valabil al administratorului, terții nu vor putea acționa societatea, ci numai pe administrator, deoarece nu mai poate fi vorba de acte sau fapte juridice ale societății.⁹

Încetarea activității administratorilor

Administratorii societăților comerciale își încetează activitatea din mai multe cauze. Unele din acestea țin de voința socială (revocarea), altele de voința administratorului (renunțarea) ori sunt cauze naturale (moartea), sau împrejurări legate de persoana administratorului (declararea incapacității, ca urmare a săvârșirii unor contravenții sau infracțiuni).

Astfel, funcția de administrator al societății încetează prin revocare, renunțarea administratorului, moartea sau incapacitatea administratorului, expirarea termenului pe a cărui durată a fost desemnat.

Administratorul își exercită funcția o anumită perioadă, determinată de dispozițiile legale sau de clauzele actului de constituire.

Din dispozițiile legale rezultă că funcția de administrator poate fi exercitată: atâta timp cât persoana desemnată deține și calitatea de asociat; toată perioada stabilită în actul de constituire; până la data revocării.

În dependență de forma de organizare juridică a societății comerciale pe persoane, administratorul poate să-și exercite împuternicirile atâta timp cât are calitatea de comandat al societății în comandită sau de asociat în societatea în nume colectiv al cărui act de constituire nu conține clauze limitative cu privire la această calitate.

Pentru societățile cu răspundere limitată și societățile pe acțiuni, legislația nu stabilește o durată de exercitare a funcției de administrator și nici nu obligă includerea



unui astfel de termen în actul de constituire. Prin urmare, organul suprem al societății este liber să stabilească în actul de constituire sau în regulamentul organului executiv perioada în care va activa administratorul. În lipsa unor dispoziții în acest sens, termenul poate fi stabilit în contractul încheiat cu administratorul. Dacă termenul nu este stabilit în nici unul din actele menționate, se consideră că administratorul activează o perioadă nelimitată, putând fi revocat oricând de organul competent al societății. Astfel, în conformitate cu prevederile art. 70 alin. (1) din Legea privind societățile cu răspundere limitată, administratorul poate fi eliberat oricând cu sau fără motiv. Administratorul al cărui mandat a expirat poate fi reales pentru o nouă perioadă. Administratorul poate fi revocat chiar și până la expirarea termenului stabilit. Această soluție este impusă de dispozițiile mandatului la care face trimitere art. 61 alin. (3) C. civ., potrivit căruia raporturile dintre societatea comercială și administrator sunt guvernate de regulile mandatului. Conform prevederilor art. 1050 alin. (1) C. civ. mandatul poate fi denunțat oricând de oricare din părți. Totodată, calitatea de administrator are caracter *intuitu personae*, de aceea revocarea administratorilor este o revocare *ad nutum*, adică poate interveni oricând și independent de vreo culpă contractuală a administratorului.¹⁰

Funcția de administrator încetează și prin renunțare sau demisie.

La societățile de persoane, revocarea administratorului se face cu votul tuturor asociaților care reprezintă majoritatea absolută a capitalului social. Înlocuirea administratorului implică necesitatea modificării actului constitutiv.

În cazul societăților pe capitaluri, revocarea administratorilor se face de adunarea generală a acționarilor, respectiv, asociaților, în condiții de cvorum și majoritate prevăzută de lege pentru luarea hotărârilor de către acest organ de decizie al societății, indiferent dacă administratorii au fost desemnați prin actul constitutiv sau ulterior de adunarea generală a acționarilor, respectiv, asociaților.

Administratorul care consideră măsura revocării abuzivă nu poate recurge la o acțiune de reintegrare în funcție, ci numai la o eventuală acțiune în daune, dacă prin revocare i-au fost aduse anumite prejudicii. Această afirmație este valabilă, însă, doar pentru administratorul care își desfășoară activitatea în baza unui contract de mandat. În cazul în care la baza activității administratorului este un contract de muncă, acesta va putea să beneficieze de toate garanțiile prevăzute de legislația muncii, inclusiv de dreptul de a se adresa cu o acțiune de reintegrare în funcție.

Reprezentanțele societăților comerciale

Un loc aparte în reprezentarea societăților comerciale îl ocupă problema reprezentanțelor (agențiilor) societăților comerciale. Reprezentanța (agenția societății comerciale) este, alături de filială, una din-

tre formele exogene uzuale pe care orice societate comercială le poate organiza. Astfel, conform art. 103 C. civ., reprezentanța este o subdiviziune separată a persoanei juridice situată în afara sediului acesteia, care o reprezintă și îi apără interesele. Reprezentanța nu este persoană juridică. Reprezentanța este definită și în art. 21 alin. (2) din Legea cu privire la antreprenariat și întreprinderi, în art. 8 alin. (3) din Legea privind societățile pe acțiuni și în art. 7 alin. (3) din Legea privind societățile cu răspundere limitată. Acest din urmă act legislativ prevede în definirea reprezentanței societății cu răspundere limitată un element nou: reprezentanța este o subdiviziune separată a societății, care este situată în afara sediului societății, reprezintă și apără interesele ei și nu este în drept să desfășoare activitate de întreprinzător. Acest element al definiției reprezentanței nu îl regăsim nici în Codul civil și nici în Legea privind societățile pe acțiuni. Prin urmare, considerăm că domeniul său de aplicabilitate se restrânge la domeniul de aplicabilitate a actului normativ respectiv.

Reprezentanța îndeplinește, prin natura ei, o funcție specializată, și anume: cea de intermediar între societatea care a înființat-o și terțele persoane care contractează cu ea. În această calitate, reprezentanța exercită atribuții de mandatar, încheind acte juridice cu terțele persoane de la locul de sediu în numele și pe seama societății care i-a dat împuternicirea. Reprezentanța este, deci, lipsită de personalitate juridică proprie, care aparține exclusiv societății care a constituit-o. Reprezentanța poate acționa atât în calitate de comisionar, cât și de mandatar.

În calitate de comisionar, acționează față de terți în nume propriu, dar pe seama societății comerciale comitente.

În calitate de mandatar, încheie actele juridice cu terțele persoane, în numele și pe seama societății comerciale care i-a dat împuternicirea.

Note:

¹ A se vedea: Gh. Piperea. *Obligațiile și răspunderea administratorilor societăților comerciale*, p. 88; C.P. Nistorescu. *Op. cit.*, p. 56.

² *Ibidem*.

³ A se vedea: S. Mămăligă. *Societatea pe acțiuni. Comentariu la Legea nr. 1134-XIII/1997* – Chișinău: Museum, 2001, p. 350.

⁴ *Ibidem*.

⁵ A se vedea: I. Turcu. *Teoria și practica dreptului comercial român*. Vol. II. – București: Lumina LEX, 1998, p. 339; M. Danil, *Câteva probleme ale funcționării și administrării societăților comerciale* // *Revista de Drept Comercial*, 1993, nr. 3, p. 89-91.

⁶ A se vedea: V. Stegărescu. *Mandatul aparent* // *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, 2004, nr. 1-2, p. 121.

⁷ *Ibidem*, p. 145.

⁸ A se vedea: M. Pașcu, L.N. Pîrnu. *Acțiunea pentru recuperarea prejudiciului cauzat societății prin actele juridice încheiate de către administratori sau directori* // *Revista de drept comercial*. Serie nouă. Anul XV, 2005, nr. 9, p. 31-36.

⁹ A se vedea: Gh. Piperea. *Op. cit.*, p. 118-119.

¹⁰ A se vedea: Fl. Țuca. *Revocarea administratorului societății comerciale* // *Revista de Drept Comercial*, 1999, nr. 6, p. 90.